

## Nieuwsbrief PFR Updates

Nummer 9, 2022

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

### INHOUDSOPGAVE

#### Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:617](#) 22-04-2022

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:622](#) 22-04-2022

#### Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:1200](#) 14-04-2022

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2022:650](#) 13-04-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:2721](#) 07-04-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:1077](#) 05-04-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:1209](#) 29-03-2022

#### Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:3578](#) 20-04-2022

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2022:1946](#) 15-04-2022

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2022:1824](#) 08-04-2022

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:1344](#) 08-04-2022

## RECHTSPRAAK

***De rechtbank wijst het verzoek van de moeder tot eenhoofdig gezag toe, ondanks advies van de raad om gezamenlijk gezag te handhaven. Vader is veroordeeld voor ontucht met de dochter van de moeder uit een eerdere relatie. Ouders kunnen niet samen beslissingen nemen over de kinderen, ten gevolge van de problematische combinatie van de PTSS van de moeder en narcistische persoonlijkheidskenmerken van de vader. Vader verbindt voorwaarden aan het geven van zijn toestemming.***

### **Feiten en omstandigheden**

De ouders hebben een relatie met elkaar gehad waaruit drie kinderen zijn geboren. Zij oefenen samen het gezag uit. De kinderen, die onder toezicht zijn gesteld van de gecertificeerde instelling (GI), wonen bij de moeder. Het verzoek van de moeder is dat zij voortaan alleen het gezag over de kinderen zal uitoefenen. De vader voert verweer en verzoekt de rechtbank opdracht te geven om onderzoek te doen naar de gezagssituatie. Verder verzoekt de vader te bepalen dat de kinderen elke twee weken op zaterdag minimaal drie uur bij hem verblijven op een overeengekomen locatie (met oplopende structuur uitgebreid onder regie van de gezinsvoogd), waarbij de moeder de kinderen zal brengen en de vader de kinderen weer bij de moeder terugbrengt.

### **Beoordeling en motivering**

De rechtbank benadrukt het uitgangspunt dat beide ouders het gezag uitoefenen over hun kinderen en samen de belangrijke beslissingen nemen, ook als zij geen relatie meer met elkaar hebben. Dit kan anders zijn als er een onaanvaardbaar risico is dat de kinderen klem of verloren raken als beide ouders het gezag hebben én hierin op korte termijn geen verbetering is te verwachten. De rechtbank is van oordeel dat in dit geval sprake is van zo'n situatie. De communicatie tussen de ouders is ernstig verstoord. De vader is veroordeeld voor ontucht met zijn stiefdochter, de dochter van de moeder uit een eerdere relatie. De moeder kampt met stress, spanningen en een schuldgevoel en volgt hiervoor al lange tijd therapie. Het contact

met de vader brengt haar uit balans, wat een negatief effect heeft op haar beschikbaarheid voor de kinderen. Het lukt de moeder niet om het contact met de vader aan te gaan. Dit frustriert de vader, waardoor hij vanuit emotie berichten stuurt aan de moeder. Door de toon van deze berichten bevriest de moeder, waardoor bij de vader nog meer frustratie ontstaat. Het lukt niet om dit patroon tussen de ouders te doorbreken, ook niet wanneer de GI als buffer optreedt tussen de ouders. Dit wordt ook door de Raad voor de Kinderbescherming (de raad) onderschreven en er is geen verbetering opgetreden sinds de aanwijzing van de kinderrechter dat de GI moet inzetten op de positie van de vader van een jaar geleden. De stelling van de vader dat het gebrek aan samenwerking de gezamenlijke uitoefening van het gezag niet in de weg staat, ziet de rechtbank anders. De vader verbindt voorwaarden aan het geven van zijn toestemming voor het regelen van zaken rondom de kinderen. Bijvoorbeeld door zijn toestemming voor inschrijving op school af te laten hangen van de medewerking van de moeder aan beeldbellen met de kinderen. De rechtbank begrijpt dat de vader dit probeert, omdat hij zich onvoldoende gesteund voelt door de hulpverlening in de uitbreiding van het contact met de kinderen. Maar de rechtbank is van oordeel dat de vader hiermee niet in het belang van de kinderen handelt. Voor de kinderen is het belangrijk dat zaken als school en therapie snel geregeld kunnen worden. Daarnaast stelt de vader altijd toestemming te zullen geven, maar de rechtbank is van oordeel dat invulling geven aan het gezag meer omvat dan alleen een handtekening zetten. Het vereist ook dat je begrijpt wat de kinderen nodig hebben en meepraat en meedenkt over wat het beste is voor hen en dat is precies wat deze ouders samen niet lukt. De raad vindt het belangrijk dat de vader het gezag behoudt om te zorgen dat hij toegang blijft houden tot, bijvoorbeeld, de leerlingvolgsystemen. De rechtbank merkt echter op dat gezag niet is bedoeld als informatievoorziening. Hiervoor bestaan volgens de rechtbank andere regelingen of mogelijkheden.

De rechtbank volgt de vader grotendeels in het verzoek over de omgangsregeling voor wat betreft de duur, frequentie, locatie en de bepaling dat de GI de regie heeft over verdere uitbreiding van deze regeling (elke twee weken op zaterdag voor drie uur). Zolang de vader nog niet beschikt over geschikte woonruimte zal de omgang plaatsvinden in het Omgangshuis of bij een van de mensen uit het netwerk. De ouders zijn het eens over die regeling en de regeling is in overeenstemming met het gegeven advies. De rechtbank ziet geen aanleiding om te bepalen dat de omgangsregeling onder professionele begeleiding moet blijven plaatsvinden. Uit het verslag blijkt dat er bij de vader geen sprake is van pedoseksualiteit. Zijn seksuele grensoverschrijdende gedrag komt voor uit het slecht kunnen omgaan met negatieve gevoelens zoals eenzaamheid en frustratie. De vader is in behandeling en daar wordt jaarlijks een risico-taxatie gedaan. In het licht hiervan acht de rechtbank het voldoende als de omgang wordt begeleid door iemand uit het netwerk. De rechtbank volgt verder het advies van de raad en daarmee ook het eerder gegeven advies waarbij de ouders de verantwoordelijkheid voor

het halen en brengen moeten delen. De moeder kan hiervoor, net als de vader, iemand uit haar netwerk inzetten. Zij hoeft de kinderen niet persoonlijk te brengen. Het gaat erom dat het mogelijk maken van contact tussen de vader en de kinderen een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders is en dus ook van hen allebei wordt verwacht om dit mogelijk te maken.

### **Conclusie**

De rechtbank wijst het verzoek van de moeder om voortaan alleen met het gezag te worden belast toe. Het verzoek van de vader om te bepalen dat de raad onderzoek dient te doen naar de gezagssituatie wijst de rechtbank af. De rechtbank heeft namelijk genoeg informatie om een eindbeslissing te kunnen geven over de regeling tussen de vader en de kinderen. De rechtbank wijst het verzoek van de vader over de omgangsregeling grotendeels toe voor wat betreft de duur, frequentie, locatie en de bepaling dat de GI de regie heeft over verdere uitbreiding van deze regeling.

---

**Instantie:** Rechtbank Gelderland

**Datum uitspraak:** 15-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:RBGEL:2022:1946

**Zaaknummer:** C/05/397518 / FA RK 21-4231

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

***De vader heeft na erkenning door zijn vader een nieuwe geslachtsnaam verkregen. In beginsel verkrijgt zijn minderjarige dochter dan automatisch ook de nieuwe naam (art. 1:5 BW). De rechtbank beslist op verzoek van de bijzondere curator dat de dochter haar eigen naam mag behouden. Belang van het kind prevaleert boven de juistheid van de registers van de burgerlijke stand.***

### **Feiten en omstandigheden**

De vader en moeder zijn getrouwd en oefenen het gezamenlijk gezag over de minderjarige dochter uit. De vader is op 9 december 2020 erkend door zijn vader en heeft ervoor gekozen om daarbij de geslachtsnaam van zijn vader aan te nemen. Volgens artikel 1:5 BW wijzigt de geslachtsnaam van de minderjarige dochter dan van rechtswege mee. De ambtenaar heeft contact opgenomen met de moeder en de dochter met het verzoek een instemmingsverklaring in te vullen dat de geslachtsnaam van de dochter op haar geboorteakte wordt gewijzigd. De moeder en de dochter stemmen daar echter niet mee in. Hoewel de ambtenaar in eerste instantie had bevestigd dat de dochter dan haar huidige geslachtsnaam zou behouden, bleek dit niet mogelijk omdat de vader vasthield aan de wens dat de naam van zijn dochter mee zou veranderen. De dochter heeft een brief aan de rechtbank geschreven en er is vervolgens een bijzondere curator benoemd. De bijzondere curator verzoekt gemotiveerd dat de dochter haar naam mag behouden (art. 8 EVRM en art. 7 IVRK). Tijdens de procedure stemt ook de vader in met het behoud van de geslachtsnaam van de dochter.

### **Beoordeling en motivering**

De rechtbank stelt voorop dat de minderjarige is geconfronteerd met een wijziging van haar geslachtsnaam waar zij niet om heeft gevraagd, waar zij geen actief aandeel in heeft gehad en die zij niet wenst. Zij heeft zich haar hele leven geïdentificeerd met haar huidige geslachtsnaam, die een groot deel van haar identiteit vormt. De vraag is of het persoonlijke belang van de minderjarige bij het behoud van haar geslachtsnaam zwaarder dient te wegen dan het openbare belang van een juiste registratie in de registers van de burgerlijke stand. De

rechtbank overweegt dat met het behoud van de geslachtsnaam op de geboorteakte deze akte niet aan bewijskracht inboet, omdat uit de akte nog steeds volgt wat haar naam is, wanneer en waar zij is geboren en wie haar ouders zijn. Naar het oordeel van de rechtbank heeft zij bovendien een groot persoonlijk belang om haar geslachtsnaam te behouden. Daarbij neemt de rechtbank in aanmerking dat de mededeling dat haar geslachtsnaam zou wijzigen, zodanig ingrijpend is geweest voor haar dat zij in een identiteitscrisis is beland. De verwachting is dat zij zich niet zal kunnen neerleggen bij een geslachtsnaamwijziging en zal blijven proberen deze wijziging ongedaan te maken. Voor haar psychische gesteldheid is het daarom van belang dat vast komt te staan dat zij haar huidige geslachtsnaam zal behouden, zodat zij rust krijgt en dit onderwerp kan loslaten. Op grond van het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat het belang van de minderjarige om de geslachtsnaam te behouden, zwaarder dient te wegen dan het openbare en historische belang van een feitelijk juiste registratie in de registers van de burgerlijke stand.

### **Conclusie**

Nu de moeder en de vader instemmen met de wens en het verzoek van de minderjarige om haar huidige geslachtsnaam te houden en de ambtenaar het verzoek niet heeft weersproken, zal de rechtbank het verzoek van de bijzondere curator tot behoud van het geslachtsnaam toewijzen.

---

**Instantie:** Rechtbank Noord-Holland

**Datum uitspraak:** 20-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:RBNHO:2022:3578

**Zaaknummer:** C/15/325335 / FA RK 22-777 en C/15/318911 / FA RK 21-3676

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

***Verhaalsbijdrage gemeente. Ontvankelijkheid man in hoger beroep. Artikel 62 sub a Participatiewet en artikel 1:394 BW. Is een DNA-onderzoek een ongerechtvaardigde inbreuk op de privacy en lichamelijke integriteit van de man? Het hof geeft de man de gelegenheid zich te beraden of hij alsnog zal meewerken aan een DNA-onderzoek.***

### **Feiten en omstandigheden**

Uit de vrouw is in 2019 de minderjarige geboren. De gemeente verstrekt een bijstandsuitkering aan de vrouw, sinds 2019 mede ten behoeve van de minderjarige. De gemeente heeft aan de man meegedeeld dat uit informatie van de vrouw is gebleken dat hij de vader zou zijn van de minderjarige.

De man heeft ontkend de vader te zijn. De gemeente heeft hem meegedeeld dat de vrouw volhardt bij haar standpunt. De man is in de gelegenheid gesteld een DNA-onderzoek te laten verrichten. Hij heeft niet gereageerd. De gemeente heeft hem een verhaalsbesluit gezonden, waarin de verhaalsbijdrage werd vastgesteld op € 132,50 per maand. De man heeft laten weten dat hij het niet eens is met het verhaalsbesluit. De gemeente heeft hem nogmaals de gelegenheid geboden een DNA-onderzoek te laten verrichten maar hij heeft hierop niet gereageerd. De rechtbank heeft het door de man aan de gemeente te betalen verhaalsbedrag bepaald op € 132,05 per maand. De man is in hoger beroep gekomen.

### **Beoordeling en motivering**

*Is de man ontvankelijk in zijn verzoek?*

Op grond van artikel 358 lid 2 Rv geldt dat door de verzoeker en door de in de procedure verschenen belanghebbenden hoger beroep moet worden ingesteld binnen drie maanden, te rekenen van de dag van de uitspraak en door andere belanghebbenden binnen drie maanden na betekening daarvan of nadat de beschikking hun op andere wijze bekend is geworden.

De man is niet in de procedure in eerste aanleg verschenen. Dat betekent dat hij als ‘andere

belanghebbende' moet worden gekwalificeerd en de beroepstermijn pas is gaan lopen op het moment dat hij bekend is geworden met de bestreden beschikking, nu gesteld noch gebleken is dat deze beschikking aan hem is betekend. Niet is vast komen te staan dat de bestreden beschikking vóór 3 maart 2021 aan de man bekend is, waardoor de beroepstermijn pas op die datum is gaan lopen (en daarmee is geëindigd op 3 juni 2021). Dat de man eerder op de hoogte was van de bestreden beschikking, zoals de gemeente betoogt, is niet gebleken. Ook is niet gebleken dat de bestreden beschikking door de rechtbank aangetekend aan de man is verzonden. Nu hij binnen drie maanden nadat hij bekend is geworden met de bestreden beschikking hoger beroep heeft ingesteld, is hij ontvankelijk in zijn hoger beroep.

*Is de man onderhoudsplichtig jegens de minderjarige?*

De man stelt dat hij niet onderhoudsplichtig jegens de minderjarige is, omdat zij niet zijn kind is. De twee vrijwel identieke verklaringen van de vrouw zijn daarvoor volgens hem onvoldoende. Hij wil geen DNA-onderzoek laten verrichten, omdat dit een grote inbreuk betekent op zijn recht op privacy en de lichamelijke integriteit van hem en de minderjarige.

Op grond van artikel 1:394 BW juncto artikel 62 sub a Participatiewet kan de gemeente de kosten van bijstand tot de grens van de onderhoudsplicht verhalen op degene die bij het ontbreken van een gezinsverband zijn onderhoudsplicht jegens zijn minderjarig kind niet of niet behoorlijk nakomt. Ingevolge artikel 1:394 BW is de verwekker van een kind dat alleen een moeder heeft, als ware hij ouder, verplicht tot het voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding van het kind.

De gemeente heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat de man de verwekker van de minderjarige kan zijn. Het hof neemt daarbij in aanmerking dat vaststaat dat de man en de vrouw in 2018 een seksuele relatie met elkaar hebben gehad. Hoewel de man en de vrouw uiteenlopende standpunten innemen over de vraag wanneer deze relatie is beëindigd, valt uit de verklaring van de man af te leiden dat hij in ieder geval tot eind 2018, dus in het tijdvak waarin de conceptie heeft plaatsgevonden, contact met de vrouw heeft gehad. Verder heeft de vrouw in haar gedetailleerde verklaringen op een consistente wijze de situatie rond haar zwangerschap en de reactie van de man daarop beschreven. Dat deze twee verklaringen vrijwel gelijklopend zijn, doet aan de geloofwaardigheid ervan niet af. Het hof ziet in de tweede verklaring een bevestiging van de inhoud van de eerste verklaring, nadat de man ontkende de vader van de minderjarige te zijn. Daarnaast weegt het hof mee dat de man in zijn verklaring – in tegenstelling tot de verklaringen van de vrouw – geen gedetailleerde informatie verstrekt over de relatie met de vrouw en de omstandigheden rondom de zwangerschap. Dit had wel op zijn weg gelegen. Dat de vrouw in 2018 een andere man heeft leren kennen en daarna van die persoon zwanger werd, zoals de man betoogt, acht het hof niet

geloofwaardig. De man heeft dit namelijk pas voor het eerst tijdens de zitting in hoger beroep verklaard. In het voortraject met de gemeente heeft hij hierop geen enkele keer gewezen. Ook zijn hiervoor in de stukken geen aanknopingspunten te vinden.

Om met zekerheid vast te kunnen stellen dat de man de verwekker is van de minderjarige, is een DNA-onderzoek noodzakelijk. De rechter, aan wie het in beginsel vrijstaat een deskundigenonderzoek te bevelen, ook als het gaat om de verkrijging van bewijs tegen de man, kan oordelen dat de inbreuk van een DNA-onderzoek op de lichamelijke integriteit van de man gerechtvaardigd is. Het hof acht in dit geval zo'n onderzoek – alle belangen van de betrokkenen tegen elkaar afwegende – geen ongerechtvaardigde inbreuk op de privacy en lichamelijke integriteit van de man en de minderjarige. Een dergelijk onderzoek gaat slechts gepaard met het afnemen van wangslim bij de man en de minderjarige. Verder neemt het hof in aanmerking dat de vrouw, als wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige, aan de gemeente heeft laten weten in te stemmen met de deelname van de minderjarige aan een DNA-onderzoek en dat de minderjarige – gelet op haar jonge leeftijd – weinig van het onderzoek en het doel daarvan zal meekrijgen. Het hof gaat daarom voorbij aan de bezwaren van de man en vindt het belangrijk dat de man aan een DNA-onderzoek zal meewerken. Als uit het DNA-onderzoek blijkt dat de man niet de verwekker van de minderjarige is, is hij namelijk ook niet onderhoudsplichtig voor de minderjarige. Het hof zal de man – ondanks zijn eerdere weigering – daarom nog eenmaal in de gelegenheid stellen om aan het hof te laten weten of hij alsnog bereid is zijn medewerking aan een DNA-onderzoek te verlenen. Als dat het geval is, zal het hof een deskundigenbericht gelasten. Indien de man bij zijn besluit blijft om niet aan het DNA-onderzoek mee te werken, zal het hof daaraan de gevolgen verbinden die het geraden acht.

## **Conclusie**

Het hof bepaalt, alvorens nader te beslissen, dat de man binnen vier weken na heden moet laten weten of hij bereid is zijn medewerking aan een door het hof te gelasten DNA-onderzoek te verlenen.

---

**Instantie:** Gerechtshof Den Haag

**Datum uitspraak:** 13-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:GHDHA:2022:650

**Zaaknummer:** 200.295.173/01

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

### ***Verzoek tot wijziging voornaam kind. Is verwekker belanghebbende in de zin van artikel 798 lid 1 Rv?***

#### **Feiten en omstandigheden**

Partijen hebben een zoon, geboren in 2019. De vrouw was alleen belast met het gezag over hem. De rechtbank heeft een omgangsregeling tussen de man en de zoon vastgesteld. De vrouw verzoekt om een voornaamswijziging van de zoon. Zij wenst dat zijn derde voornaam wordt geschrapt omdat deze verwijst naar de man en zij deze verwijzing wil laten vervallen, gelet op de complexe verhouding tussen partijen. De man is niet als belanghebbende in de procedure betrokken. De rechtbank heeft het verzoek toegewezen. Het hof heeft de man niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep en daartoe het volgende overwogen. De man meent dat hij belanghebbende is. Hij stelt dat sprake is van family life in de zin van artikel 8 EVRM en dat deze zaak ingrijpt in het family life van hem en de zoon en in het private life (persoonlijke identiteitsconnectie) van de man. Het hof ziet in wat de man heeft aangevoerd geen aanknopingspunten om hem aan te merken als belanghebbende als bedoeld in artikel 798 lid 1 Rv. Hij is de verwekker van de zoon, heeft hem niet erkend en zijn vaderschap is niet gerechtelijk vastgesteld. De man is niet belast met gezag over de zoon. De beslissing van de rechtbank tot voornaamswijziging vormt geen inmenging in het familie- en gezinsleven dan wel privéleven van de man. De rechten en verplichtingen van de niet met gezag beklede ouder worden niet rechtstreeks geraakt in de zin van artikel 798 lid 1 Rv. Dat de man een verzoek tot erkenning en gezamenlijk gezag heeft ingediend is niet relevant, omdat het hof moet toetsen of hij ten tijde van de beslissing in hoger beroep als belanghebbende kan worden aangemerkt. Voor zover de man aanvoert dat (het verzoek tot) wijziging van de naam van de zoon inbreuk maakt op zijn recht op familie- en privéleven als bedoeld in artikel 8 EVRM, omdat het gaat om de band die tussen de zoon en de man tot uitdrukking wordt gebracht in de naam van de zoon, gaat het hof daaraan voorbij. Dit recht ziet op de identiteit van de zoon als drager van de naam, maar niet op die van de man. Daarom kan de man niet als belanghebbende worden aangemerkt. De man heeft cassatieberoep ingesteld.

#### **Cassatiemiddel, beoordeling en motivering**

Het onderdeel richt zich tegen het oordeel van het hof dat de man niet-ontvankelijk is omdat hij niet kan worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van artikel 798 lid 1 Rv. Het onderdeel klaagt dat het oordeel van het hof dat de beslissing tot wijziging van de voornamen van de zoon geen inmenging vormt in het familie- en gezinsleven of het privéleven van de man, blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting.

Artikel 798 lid 1 Rv bepaalt dat voor toepassing van de afdeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering die ziet op rechtspleging in zaken betreffende personen- en familierecht, in andere zaken dan in scheidingszaken, onder 'belanghebbende' wordt verstaan 'degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft'. De door deze bepaling bestreken kring van belanghebbenden kan niet in algemene zin worden afgebakend. Wie als belanghebbende moet worden aangemerkt, wordt bepaald – aan de ene kant – door het onderwerp van de zaak en – aan de andere kant – door de rechten of verplichtingen waarop de betrokkene zich beroept. Slechts indien het onderwerp van de zaak ertoe kan leiden dat de rechten of verplichtingen waarop de betrokkene zich beroept, rechtstreeks door de rechterlijke beslissing worden geraakt, is die betrokkene in die zaak belanghebbende in de zin van artikel 798 lid 1 Rv. In de wetsgeschiedenis van deze bepaling is opgemerkt dat tot de door die bepaling beschermde 'rechten en verplichtingen' behoren de rechten die een burger kan ontlenen aan de eenieder verbindende bepalingen van het EVRM. Uit de rechtspraak van het EHRM moet worden afgeleid dat een persoon die aanspraak kan maken op bescherming van zijn familie- en gezinsleven of zijn privéleven (art. 8 lid 1 EVRM) tevens aanspraak erop kan maken dat hij in voldoende mate betrokken wordt in het besluitvormingsproces dat kan leiden tot een inmenging in dat familie- en gezinsleven respectievelijk dat privéleven. Die aanspraak ziet mede op de gerechtelijke procedure, die op zichzelf tevens moet voldoen aan de eisen van artikel 6 EVRM. De door artikel 8 EVRM vereiste mate waarin en wijze waarop de belanghebbende bij het besluitvormingsproces wordt betrokken, zijn afhankelijk van de bijzondere omstandigheden van het geval en de aard en mate van ingrijpendheid van de te nemen maatregelen (HR 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:463 en HR 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:488).

Het hof heeft deze maatstaf onderkend. De overwegingen van het hof kunnen zijn oordeel dat de beslissing van de rechtbank tot voornaamswijziging geen inmenging in het familie- en gezinsleven of privéleven van de man vormt, echter niet dragen. In het oordeel van het hof ligt besloten dat tussen de man en de zoon sprake is van familie- en gezinsleven als bedoeld in artikel 8 EVRM. Daarvan uitgaand is, anders dan het hof kennelijk heeft geoordeeld, niet van belang dat de man de zoon niet had erkend, dat zijn vaderschap niet gerechtelijk is vastgesteld, en dat hij op dat moment niet was belast met het gezag over de zoon. Voorts is onjuist het kennelijke oordeel van het hof dat met het schrappen van de naam van de man uit

de voornamen van de zoon slechts de identiteit van de zoon als drager van de naam is gemoeid. Het schrappen van die naam levert in dit geval wel degelijk een inmenging op in het tussen de man en de zoon bestaande familie- en gezinsleven en in het privéleven van de man. Hij moet dus in het besluitvormingsproces daarover worden betrokken. Gelet op hetgeen is overwogen, heeft het hof ten onrechte geoordeeld dat de man geen belanghebbende is in de zin van artikel 798 lid 1 Rv en hem ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep. Het onderdeel slaagt dus.

### **Conclusie**

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en verwijst het geding naar een ander hof ter verdere behandeling en beslissing.

### **Conclusie van de advocaat-generaal (ECLI:NL:PHR:2021:1059)**

#### **Juridisch kader**

*Het begrip ‘belanghebbende’ in artikel 798 lid 1 Rv*

Artikel 798 lid 1 Rv bepaalt dat voor de toepassing van de afdeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering die ziet op rechtspleging in zaken betreffende personen- en familierecht, in andere zaken dan in scheidingszaken onder ‘belanghebbende’ wordt verstaan ‘degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft’. De Hoge Raad heeft in twee uitspraken van 30 maart 2018 het belanghebbende-begrip van artikel 798 lid 1 Rv uitgelegd (HR 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:463, *NJ* 2018/268 en HR 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:488, *NJ* 2018/267, PFR 2018-0187). Startpunt voor de Hoge Raad is de parlementaire geschiedenis van het tot 1 januari 2015 geldende artikel 798 lid 1 Rv (oud), waarin (thans) artikel 798 lid 1 Rv wordt toegelicht. Deze toelichting wordt door de Hoge Raad als volgt samengevat:

‘(...) Het woord “rechtstreeks” in art. 798 lid 1, eerste volzin, Rv dient ertoe om onderscheid te maken tussen degene die een zekere betrokkenheid bij de zaak heeft en degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft. Slechts laatstgenoemde persoon is belanghebbende in de zin van art. 798 lid 1, eerste volzin, Rv. (...) Tot de in art. 798 lid 1, eerste volzin, Rv beschermde “rechten of verplichtingen” behoren de rechten die worden beschermd door internationale verdragen, zoals het EVRM (...), voor zover daarop door een burger in rechte rechtstreeks een beroep kan worden gedaan (...).’

Hieruit leidt de Hoge Raad het volgende af:

‘Het vorenstaande betekent dat de door art. 798 lid 1, eerste volzin, Rv bestreken kring van belanghebbenden in zaken van personen- en familierecht (in andere zaken dan scheidingszaken) niet in algemene zin kan worden afgebakend. Welke persoon of instelling (...) als belanghebbende moet worden aangemerkt, wordt bepaald – aan de ene kant – door het onderwerp van de aan de rechter voorgelegde zaak en – aan de andere kant – door de rechten of verplichtingen waarop de betrokkene zich beroept. Slechts indien het onderwerp van de zaak ertoe kan leiden dat de rechten of verplichtingen waarop de betrokkene zich beroept, rechtstreeks door de rechterlijke beslissing worden geraakt, is die betrokkene in die zaak belanghebbende in de zin van art. 798 lid 1, eerste volzin, Rv.’

Vervolgens overweegt de Hoge Raad het volgende:

‘Ten slotte is van belang dat uit de rechtspraak van het EHRM moet worden afgeleid dat een persoon die aanspraak kan maken op bescherming van zijn familie- en gezinsleven dan wel zijn privéleven, een en ander zoals voorzien in art. 8 lid 1 EVRM, tevens aanspraak erop kan maken dat hij in voldoende mate betrokken wordt in het besluitvormingsproces dat kan leiden tot een inmenging in dat familie- en gezinsleven respectievelijk dat privéleven. (...) Die aanspraak ziet mede op de gerechtelijke procedure, welke procedure op zichzelf tevens moet voldoen aan de eisen die voortvloeien uit art. 6 EVRM. De door art. 8 EVRM vereiste mate waarin en wijze waarop de belanghebbende bij het besluitvormingsproces wordt betrokken, is afhankelijk van de bijzondere omstandigheden van het geval en de aard en de mate van ingrijpendheid van de te nemen maatregelen. (...)’

Geconcludeerd wordt dat artikel 798 lid 1 Rv dus nader wordt ingevuld door eisen die voortvloeien uit de rechtspraak van het EHRM over family life en private life als bedoeld in artikel 8 EVRM.

Volgens Wortmann, in haar *NJ*-noot onder een van de uitspraken van 30 maart 2018, moet de door haar geannoteerde uitspraak als volgt worden begrepen:

‘(...) Ik ga ervan uit dat, wanneer een aanspraak op bescherming van het familie- en gezinsleven bestaat, de bijzondere omstandigheden van het geval, mede in het licht van de aard en mate van ingrijpendheid van de te nemen maatregelen, bepalen of een betrokkene rechtstreeks in zijn rechten en verplichtingen wordt geraakt. Is dat het geval, dan brengt de uit art. 8 EVRM voortvloeiende eis van een voldoende mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces mee dat de betrokkene als belanghebbende moet worden aangemerkt. Dat de omstandigheden van het geval de doorslag kunnen geven bij de vraag naar belanghebbendheid is, waar het gaat om aanspraken, ontleend aan het familie- en gezinsleven, niet zo verwonderlijk. Het begrip “familie- en gezinsleven” is een feitelijk begrip.

Er kan dan ook variatie bestaan in de mate waarin er familie- en gezinsleven bestaat. Die variatie kan ertoe leiden dat in het ene geval wel belanghebbendheid wordt aangenomen en in het andere geval niet.'

Het bestaan van family life en de mogelijkheid van een inmenging in dat family life vormen een eerste toegangsdrempel. Maar als die drempel is gepasseerd, betekent dat niet automatisch of noodzakelijk dat diegene als belanghebbende in de zin van artikel 798 lid 1 Rv moet worden aangemerkt in de procedure waarin een besluit of maatregel over een minderjarige aan de orde is. Daarvoor is ook nog steeds vereist dat betrokkene door het besluit of de maatregel rechtstreeks in zijn belangen kan worden geraakt. Of daarvan sprake is, moet van geval tot geval worden beoordeeld, afhankelijk van de bijzondere omstandigheden van het geval en van de aard en mate van ingrijpendheid van de te nemen maatregelen.

#### *Family life in de zin van artikel 8 EVRM*

De advocaat-generaal bespreekt wanneer er sprake is van family life aan de hand van uitspraken van het EHRM.

Het antwoord op de vraag wanneer sprake is van family life in de zin van artikel 8 EVRM vergt een feitelijke beoordeling en is afhankelijk van het bestaan van nauwe persoonlijke betrekkingen. Deze feitelijke benadering brengt mee dat voor het hebben van family life niet van doorslaggevend belang is of een ouder gezag heeft over een kind of anderszins als 'juridische ouder' moet worden aangemerkt.

Tussen ouders en hun uit een buitenhuwelijkse samenlevingsrelatie geboren kind wordt veelal het bestaan van family life aangenomen. Tussen een (alleenstaande) vrouw en haar kind, vanaf het moment van de geboorte en reeds door dat enkele feit, bestaat een familie- en gezinsleven. Enkel biologisch vaderschap is daarentegen onvoldoende om family life aan te nemen. Daarvoor zijn bijkomende omstandigheden vereist waaruit de nauwe persoonlijke betrekking met het kind blijkt. Tot de relevante omstandigheden behoort onder meer de aard van de relatie die de vader vóór de geboorte van het kind met de vrouw heeft gehad. Indien deze relatie voldoende bestendig was – en in zoverre met een huwelijk valt gelijk te stellen – zal een gezins- en familieleven aangenomen kunnen worden. Het bestaan van family life kan ook voortvloeien uit de band die de biologische vader ná de geboorte van het kind met dat kind heeft opgebouwd, bijvoorbeeld door met het kind samen te leven en het feitelijk op te voeden en te verzorgen. Ook een combinatie van omstandigheden van vóór en na de geboorte van het kind, in onderlinge samenhang en verband bezien, kan ertoe leiden dat tussen de biologische vader en het kind een familie- en gezinsleven aanwezig is. Het hebben samengeleefd door de vader met vrouw of kind is niet onder alle omstandigheden beslissend

voor het hebben van family life. In uitzonderlijke omstandigheden valt ook de intentie van de biologische vader om een gezins- en familieleven met zijn kinderen te hebben onder het beschermingsbereik van artikel 8 EVRM. Dit zal met name het geval zijn wanneer de vader niet verweten kan worden dat eerder nog geen family life met zijn kinderen tot stand is gekomen. Het EHRM wijst erop dat ook als geen sprake zou zijn van family life tussen vader en kind, de vader zich in het algemeen toch op de bescherming van artikel 8 EVRM kan beroepen omdat de familiebanden met zijn kind in ieder geval zijn private life raken, dat eveneens valt onder de reikwijdte van artikel 8 EVRM. Een beroep op een inbreuk op private life kan daarmee ook een grondslag zijn voor een vader die de bescherming van artikel 8 EVRM zoekt.

### **Bespreking van het cassatiemiddel**

De man verwijst naar de feitelijke stellingen die hij heeft ingenomen om te onderbouwen dat hij family life heeft met de zoon en dat sprake is van inmenging daarin. Partijen hebben een langdurige relatie gehad en hadden trouwplannen, waarbij de man zou scheiden en waartoe partijen gezamenlijk een huis hadden gekocht. Deze relatie heeft tot de niet geplande maar wel gewenste, geboorte van de zoon geleid. De man was bij de geboorte aanwezig. Hij heeft vanaf de geboorte van de zoon enkele maanden in gezinsverband met hem en de vrouw samengeleefd. Daarbij heeft hij ook alleen voor de zoon gezorgd, als betrokken ouder. De man is vanaf het moment dat de vrouw erachter kwam dat zij in verwachting was 'intended' vader. Hij is gedurende de gehele zwangerschap betrokken geweest bij de zoon en de vrouw, partijen hadden de intentie hun leven samen in gezinsverband op te bouwen en de man heeft enkele maanden in gezinsverband met de zoon samengewoond. Als gevolg van inmenging door derden, is de relatie een halfjaar na de geboorte van de zoon verbroken. Sinds eind 2019 heeft de man getracht met de vrouw te overleggen over het formaliseren van de erkenning, het aanvragen van gezamenlijk ouderlijk gezag en het vormgeven van een zorgregeling. Op verzoek van de advocaat van de vrouw maakte de man een concreet plan voor de omgang en erkenning. Maar daarop kwam als antwoord van de advocaat het volgende antwoord: '[de vrouw] heeft indringende gesprekken gevoerd onder andere met haar predikant. Op basis daarvan is zij tot de overtuiging gekomen dat omgang tussen jou en [het kind] (zonder schuldbelijdenis door jou) moet worden gezien als voortzetting van de overspelige relatie. Daarom acht zij omgang tussen jou en [het kind] vooralsnog niet wenselijk.' De man vraagt de vrouw naar de achtergrond van het weigeren van omgang. Hij stelt dat hij, indien het maken van afspraken uitblijft, een verzoekschrift zal indienen tot vaststelling van een omgangsregeling, juridische erkenning en een informatie- en consultatieregeling.

Vervolgens laat de vrouw weten dat zij afspraken wil maken over de verdeling van gelden en spullen uit de verkoop van het huis, maar zij geeft ook aan dat als zaken bij de man thuis zijn

geregeld ze wil meewerken aan afspraken over de omgang. Een gang naar de rechter was volgens haar niet nodig.

Toen overeenstemming uitbleef heeft de man zich begin maart 2020 tot zijn advocaat gewend met het verzoek hem bij te staan. Pas toen is hij erachter gekomen dat de vrouw eind januari 2020, vlak na het hiervoor beschreven overleg, bij de rechtbank een verzoek tot naamswijziging had ingediend. In het kader van de in mei 2020 door de rechtbank vastgestelde omgangsregeling ziet de man de zoon weer drie keer per week.

De stellingen van de vrouw komen erop neer dat de man tijdens hun relatie gehuwd was met een andere vrouw, daarmee zes kinderen had en met vrouw en kinderen in gezinsverband leefde, dat hij een dubbelleven leidde en nooit serieus van plan is geweest om met de vrouw te gaan samenwonen, dat hij tegen derden steeds ontkend heeft de vader van de zoon te zijn, dat hij wel een huis voor haar en de zoon heeft gekocht maar daar zelf nooit heeft overnacht en alleen incidenteel op bezoek kwam, dat hij bij de aangifte van de geboorte van de zoon niet zijn naam als vader heeft willen laten opnemen in het register, dat hij de vrouw heeft voorgesteld een DNA-test te vervalsen zodat hij niet als verwekker gold, dat hij steeds alles eraan heeft gedaan de relatie met de vrouw naar de buitenwereld te verbloemen, dat hij nooit langer dan een half uur in het ziekenhuis is geweest in de periode dat de zoon daar na zijn geboorte moest blijven, dat de man haar en de zoon niet uit het ziekenhuis heeft willen halen omdat het zondag was en hij dan bij zijn gezin moest zijn en zelfs vroeg of ze het niet kon regelen dat zij een dag langer in het ziekenhuis bleef, dat de man haar en de zoon wel regelmatig heeft bezocht maar daarbij soms maar vijf minuten bleef en maximaal een half uur, dat hij nooit bij haar en de zoon heeft overnacht en dat de vrouw de zorg voor de zoon steeds alleen heeft gehad (en heeft). Vanwege de streng-religieuze opvattingen van beide partijen is een buitenechtelijke relatie en een buitenechtelijk kind een schande en in strijd met de in hun gemeenschap geldende normen. Daarom heeft de vrouw uiteindelijk gebroken met de man en schuldbelijdenis afgelegd. De man wil echter geen schuldbelijdenis afleggen en blijft tegenover derden ontkennen dat hij de vader van de zoon is. Ook heeft de vrouw gesteld dat zij er later achter is gekomen dat de man gelijktijdig ook met andere vrouwen seksuele/affectieve relaties onderhield. Dit was voor haar de aanleiding om het verzoek tot naamswijziging in te dienen. Zij stelt dat de man zich pas voor de zoon is gaan interesseren nadat zij de relatie heeft verbroken. De omgangsregeling verloopt niet goed en de vrouw wil dat deze wordt beëindigd, aldus nog steeds de vrouw.

De beslissing van het hof om de man 'buiten de deur' te houden, kan volgens de advocaat-generaal niet los worden gezien van de stellingen van de vrouw. Het probleem is echter dat het hof op geen van haar stellingen is ingegaan. Datzelfde geldt voor de stellingen van de man. Daardoor blijft in de lucht hangen hoe het hof de stellingen van partijen bij de beoordeling

heeft betrokken en wat precies doorslaggevend is geweest voor het hof.

De beslissende overwegingen van het hof kunnen op drie manieren worden begrepen.

In de eerste plaats kunnen zij zo worden gelezen dat het hof er veronderstellenderwijs van uit is gegaan dát sprake is van family life van de man met de zoon, maar van oordeel is dat het verzoek van de vrouw tot voornaamswijziging geen inmenging kan opleveren in dat family life. Als deze lezing wordt gevolgd, is niet duidelijk waarop dat oordeel berust. Het hof heeft niet toereikend gemotiveerd waarom het schrappen van de aan de naam van de man ontleende voornaam van de zoon, niet raakt aan het veronderstelde family life tussen de man en de zoon. Dat dit recht alleen ziet op de identiteit van de zoon en niet op die van de vader, zoals het hof overweegt, lijkt geen steekhoudend argument. De naamswijziging raakt wél de belangen van de man. Niet alleen omdat hij de namen van de zoon kennelijk samen met de vrouw heeft gekozen terwijl de vrouw deze nu eenzijdig wil wijzigingen, maar ook omdat hij hierdoor als het ware geschrapt wordt uit de identiteit van de zoon. Dat is wel degelijk te kwalificeren als een mogelijke inmenging in het veronderstelde family life tussen de man en de zoon.

Een tweede lezing is dat het hof heeft willen aanknopen bij de overweging van de Hoge Raad in de uitspraken van 30 maart 2018, dat de door artikel 8 EVRM vereiste mate waarin en waarop de belanghebbende bij het besluitvormingsproces over de minderjarige wordt betrokken, afhankelijk is van de bijzondere omstandigheden van het geval en de aard en mate van ingrijpendheid van de te nemen maatregelen. De overwegingen zouden dan zo moeten worden begrepen dat er wel een mogelijke inmenging in het family life tussen de man en de zoon is, maar dat de aard en mate van ingrijpendheid van het verzoek tot voornaamswijziging zodanig gering zijn, dat de man niet rechtstreeks in zijn belangen wordt geraakt. Ook is het denkbaar dat het hof voor ogen heeft gestaan dat vanwege de bijzondere omstandigheden van het geval de man niet als belanghebbende in de zin van artikel 798 lid 1 Rv is aan te merken. In beide varianten van deze tweede lezing heeft het hof onvoldoende gemotiveerd op welke gronden het tot dat oordeel is gekomen.

Een derde lezing is dat het hof bedoeld heeft dat géén sprake is van family life tussen de man en de zoon. Uit de beschikking kan niet worden afgeleid of het hof de besproken rechtspraak van het EHRM onder ogen heeft gezien. Het hof is niet ingegaan op de stellingen van de man. Het hof heeft ook niet overwogen dat het de stellingen van de vrouw tot uitgangspunt heeft genomen. Kennelijk (uitsluitend) op grond van de omstandigheden dat de man de zoon niet heeft erkend, zijn vaderschap niet gerechtelijk is vastgesteld en hij geen gezag heeft, heeft het hof geoordeeld – in deze lezing – dat geen sprake is van het door de man gestelde family life met de zoon. Daarmee heeft het hof miskend dat aan de hand van alle feiten en

omstandigheden van het geval moet worden beoordeeld of sprake is van family life. Daarbij is niet altijd doorslaggevend of sprake is van 'juridisch vaderschap', dus of de man de zoon heeft erkend, of zijn vaderschap gerechtelijk is vastgesteld en/of dat hij gezag heeft. Door een groot deel van de stellingen van de man die betrekking hebben op deze kwestie onbesproken te laten – en dan met name zijn stellingen dat sprake was van beoogd family life (wat de vrouw overigens gemotiveerd heeft betwist) –, is het hof hetzij uitgegaan van een onjuiste rechtsopvatting, hetzij heeft het zijn oordeel onvoldoende gemotiveerd. Ook deze derde lezing houdt dus geen stand.

De klachten van het onderdeel slagen.

### **Conclusie**

De conclusie van de advocaat-generaal strekt tot vernietiging en tot verwijzing.

---

**Instantie:** Hoge Raad

**Datum uitspraak:** 22-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:HR:2022:622

**Zaaknummer:** 21/00790

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

### ***Financiële gevolgen beëindiging samenwoning tussen de vrouw en de (erven van de) man, specifiek ten aanzien van de verrekenperiode/vervaltermijn, de verrekening van eigenaars- en gebruikerslasten en de meer-inbreng, gezien in het licht van de door hen gesloten samenlevingsovereenkomst (Haviltex).***

#### **Feiten en omstandigheden**

De man en de vrouw hadden een affectieve relatie sinds 2008 en zij zijn in november 2008 gaan samenwonen. In 2009 hebben zij bij notariële akte een samenlevingsovereenkomst gesloten, waarin onder andere afspraken zijn gemaakt over de gemeenschappelijke huishouding, wat verstaan wordt onder inkomen en de verrekening daarvan, over de gemeenschappelijk bewoonde woning en over de ontbinding van de overeenkomst.

De man en de vrouw zijn in 2009 eveneens gezamenlijk eigenaar geworden van een woning waarvoor zij ter financiering een hypothecaire geldlening zijn aangegaan. De vrouw heeft de samenlevingsovereenkomst per 1 september 2018 schriftelijk opgezegd. De man is op 28 april 2021 overleden en zijn erven hebben deze procedure overgenomen.

In eerste aanleg vordert de vrouw afgifte van bepaalde bescheiden, een bedrag van € 85.613,24 vermeerderd met de wettelijke rente en veroordeling van de man in de kosten van de procedure. Zij voert hiertoe aan dat er nog een afrekening dient te geschieden op grond van artikel 3 en artikel 5 van de samenlevingsovereenkomst (gemeenschappelijke huishouding respectievelijk verrekening van inkomens). De man heeft gemotiveerd verweer gevoerd en een eis in reconventie ingesteld. De man vordert de vrouw niet-ontvankelijk te verklaren in haar vorderingen, althans haar die vorderingen als zijnde ongegrond en onbewezen te ontzeggen. Daarnaast vordert hij de vrouw te veroordelen om aan de man bepaalde bedragen te voldoen, namelijk een verrekeningsvordering voor betaalde woonlasten; voor een woonvergoeding; voor de door de man in verband met de aankoop van de woning betaalde kosten en betaalde inbreng; voor rentevoordelen en voor de afrekening van de energiekosten.

De rechtbank heeft bij het vonnis van 11 november 2020 de man veroordeeld om binnen vier

weken na betekening van het vonnis bescheiden aan de vrouw af te geven, onder verbeurte van een dwangsom. Daarnaast heeft de rechtbank de man veroordeeld om aan de vrouw te betalen een bedrag van € 85.613,24, vermeerderd met de wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 BW. Tevens zijn de erven veroordeeld in de proceskosten. In reconventie zijn de vorderingen van de man afgewezen en is de man veroordeeld in de proceskosten.

### **Grievens, beoordeling en motivering**

De man heeft vijf grieven aangevoerd en gevorderd dat het hof het bestreden vonnis zal vernietigen, en de vrouw niet-ontvankelijk zal verklaren dan wel al haar vorderingen in conventie alsnog zal afwijzen, in verband met de *verrekenperiode*, en de (gewijzigde) vorderingen van de erven in reconventie zal toewijzen, waaronder dat de vrouw wordt veroordeeld om aan de man ter zake *verrekening van de eigenaarslasten en gebruikerslasten* een bedrag te betalen en dat de vrouw wordt veroordeeld om aan de man ter zake de *meer-inbreng* op grond van artikel 9 lid 1 van de samenlevingsovereenkomst een bedrag te betalen. De vrouw heeft gevorderd om de man niet-ontvankelijk te verklaren of het bestreden vonnis te bekrachtigen met veroordeling van de erven in de kosten van beide instanties.

#### *Verrekenperiode en vervaltermijn*

De man en de vrouw zijn in artikel 5 van de samenlevingsovereenkomst een jaarlijkse verrekening van – kort gezegd – overgespaarde inkomsten overeengekomen. Tussen partijen is in geschil wanneer de verrekenperiode is geëindigd.

Voor zover relevant voor deze samenvatting, betogen de erven dat de rechtbank de man ten onrechte heeft veroordeeld om aan de vrouw uit hoofde van verrekening een bedrag van € 85.613,24 te betalen (te vermeerderen met de wettelijke rente). Zij stellen primair dat een redelijke uitleg van de samenlevingsovereenkomst met zich brengt dat het recht om verrekening te vorderen is vervallen, nu de vrouw haar vordering niet in rechte heeft ingesteld binnen de vervaltermijn van één jaar na beëindiging van de samenwoning en gemeenschappelijke huishouding. Bij beëindiging van de gemeenschappelijke huishouding dient volgens de erven ieder van partijen vanaf dán zijn/haar kosten van levensonderhoud/de huishouding te voldoen en hebben partijen over en weer jegens elkaar geen fourneer- en draagplicht meer in de zin van artikel 2 van de samenlevingsovereenkomst. Nu de samenwoning tussen de man en de vrouw in 2015, doch in ieder geval op 1 januari 2016 is beëindigd, zijn daarmee ook de uit de samenlevingsovereenkomst voor partijen voortvloeiende verbintenissen geëindigd.

De vrouw weersprekt dat de samenwoning en gemeenschappelijke huishouding medio 2015 is beëindigd en derhalve vanaf 1 januari 2016 geen verrekenplicht meer bestond. De

samenlevingsovereenkomst is volgens haar geëindigd door opzegging daarvan door de vrouw en derhalve per 1 september 2018, zodat verrekening dient plaats te vinden tot en met 2017.

Het hof overweegt dat partijen zich, voor de beantwoording van de vraag wanneer de verrekenplicht is geëindigd, ieder op een andere uitleg van de samenlevingsovereenkomst beroepen. De uitleg dient de geschieden overeenkomstig de Haviltex-maatstaf (HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158). Daarbij dient de rechter rekening te houden met alle bijzondere omstandigheden van het gegeven geval, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen (HR 20 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO1427). In artikel 7 aanhef en onder b van de samenlevingsovereenkomst is bepaald dat geen verrekening plaatsheeft met ingang van het jaar waarin de samenwoning en de gemeenschappelijke huishouding is beëindigd, anders dan in onderling overleg. In artikel 2 is bepaald dat partijen naar evenredigheid van hun inkomen dienen bij te dragen aan de kosten van de gemeenschappelijke huishouding. Naar het oordeel van het hof moesten partijen aan de bepalingen in de samenlevingsovereenkomst in onderling verband bezien redelijkerwijze de betekenis toekennen dat de gemeenschappelijke huishouding tussen partijen is geëindigd zodra een van de partijen zich feitelijk en bestendig terugtrekt uit de samenwoning. Het hof zoekt dan ook aansluiting bij het feitelijke vertrek van de man uit de woning, dat naar het oordeel van het hof het einde van de samenwoning markeert.

Artikel 6 van de samenlevingsovereenkomst bepaalt dat het recht tot het vorderen van de verrekening als bedoeld in artikel 5 vervalt, indien deze niet heeft plaatsgehad binnen één jaar na beëindiging van de samenwoning en gemeenschappelijk huishouding, anders dan in onderling overleg. Het hof is van oordeel dat de gemeenschappelijke huishouding en de samenwoning op 1 januari 2016 is geëindigd. Dit brengt met zich dat de vervaltermijn zoals bedoeld in artikel 6 van de samenlevingsovereenkomst reeds op 1 januari 2017 is verstreken. Nu de vrouw eerst op 14 maart 2019 verrekening in rechte heeft gevorderd – derhalve ruim na het verstrijken van de vervaltermijn – dient haar vordering op dit punt reeds daarom afgewezen te worden.

#### *Verrekening eigenaarslasten en gebruikerslasten*

De erven hebben gevorderd om de vrouw ter zake verrekening van de eigenaarslasten en gebruikerslasten over de periode 1 januari 2016 tot 1 mei 2019 te veroordelen aan hen te betalen een bedrag van € 28.220,02, vermeerderd met de wettelijke rente. Zij voeren aan dat vanaf 1 januari 2016 de wettelijke bepalingen van de eenvoudige gemeenschap en het algemeen vermogensrecht van toepassing zijn omdat vanaf die datum de samenwoning en de gemeenschappelijke huishouding is beëindigd. Voor de eigenaarslasten – daaronder begrepen de hypothecaire geldlening – zijn partijen ieder voor de helft draagplichtig. De

gebruikerslasten komen voor rekening van de partij die het (alleen)gebruik en genot heeft gehad, in casu derhalve vanaf 1 januari 2016 uitsluitend voor rekening van de vrouw.

De vrouw stelt dat de eigenaarslasten en de gebruikerslasten kosten van de huishouding zijn. In ieder geval zijn het kosten van de huishouding tot 1 september 2018, zijnde de datum waarop de samenlevingsovereenkomst is beëindigd. Voor de periode ná 1 september 2018 hebben partijen in onderling overleg een afwijkende regeling getroffen. De redelijkheid en billijkheid staan eraan in de weg dat de erven thans nog een bedrag ter zake vorderen van de vrouw. Daarnaast gebruikte óók de man de woning, althans zijn kantoorruimte, waar ook energie en internet werden verbruikt door de man. Daarnaast betaalde de vrouw kosten van UPC/Ziggo voor tv en internet van haar eigen bankrekening.

Het hof overweegt dat nu de samenwoning en de gemeenschappelijke huishouding op 1 januari 2016 is beëindigd, de verrekenplicht voor de kosten van de gemeenschappelijke huishouding in de gegeven omstandigheden sindsdien is geëindigd en dat met ingang van dat jaar geen aanspraak meer kon worden gemaakt op verrekening. De samenlevingsovereenkomst is ontbonden op 1 september 2018. Voor de periode van 1 januari 2016 tot 1 september 2018 geldt het volgende.

Ook ten aanzien van de man (en diens erven) – die zijn vordering pas op 13 mei 2019 heeft ingesteld – is het recht op verrekening van de kosten van de gemeenschappelijke huishouding komen te vervallen, aangezien hij deze vordering niet tijdig heeft ingesteld. De door de man gevorderde verrekenposten (eigenaarslasten en gebruikerslasten) vallen blijkens artikel 3 van de samenlevingsovereenkomst onder de kosten van de gemeenschappelijke huishouding. De vordering van de man dient daarom zover deze betrekking heeft op de periode tot 1 september 2018 te worden afgewezen.

Voor zover de vordering van de erven ziet op de hypothecaire rentelasten/kosten in de periode vanaf 1 september 2018 (tot 1 mei 2019) biedt artikel 3:172 BW volgens het hof geen grondslag voor toewijzing van de vordering. Het hof overweegt dat dit artikel niet meebrengt dat de 'eigenaarslasten' elk voor de helft voor rekening van de deelgenoten zijn (HR 11 oktober 1991, NJ 1992/600, m.nt. W.M. Kleijn, met name r.o. 3.2).

Voor zover de vordering van de man ziet op andere eigenaarslasten (zijnde premie-inleg en ozb) en gebruikerslasten, zijn dit geen uitgaven die voortvloeien uit handelingen welke bevoegdlijk ten behoeve van het onderhoud en de instandhouding van de woning kunnen worden aangemerkt. Ten aanzien van de opstalverzekering geldt het volgende. De vrouw heeft niet bestreden dat de opstalverzekering maandelijks € 31,67 bedroeg en evenmin dat de man deze kosten heeft voldaan. Zij stelt dat partijen een in onderling overleg afwijkende regeling

zijn overeengekomen, maar zij onderbouwt dit niet. Het hof leidt uit de opbouw van de vordering van de man af dat volgens hem partijen geen afwijkende regeling voor de opstalverzekering zijn overeengekomen.

Nu de vrouw niet heeft aangetoond dat partijen een in onderling overleg afwijkende regeling zijn overeengekomen en als onbetwist vaststaat dat de man deze kosten heeft voldaan, is de vrouw gehouden om aan de erven een bedrag van € 126,68 ( $8 \times ((1/2 \times € 31,67))$ ) te voldoen.

Voor zover de man zich beroept op artikel 6:10 BW overweegt het hof dat volgens dit artikel de schuldenaren ieder voor het gedeelte van de schuld dat hem of haar in hun onderlinge verhouding aangaat draagplichtig zijn. Onder verwijzing naar de parlementaire geschiedenis van Boek 6 (p. 108) overweegt het hof dat de vrouw het volledige gebruik en genot van de woning had. Gelet op deze omstandigheden, mede in het licht bezien van de eisen van redelijkheid en billijkheid, die (ex-)samenwoners jegens elkaar in acht hebben te nemen, is het hof van oordeel dat, conform het verzoek van de man, de man en de vrouw ieder voor de helft draagplichtig zijn voor de eigenaarslasten.

Ten aanzien van de gebruikerslasten in de periode 1 september 2018 tot 1 mei 2019 is het hof van oordeel dat deze in beginsel voor rekening van de vrouw komen, nu zij het volledige gebruik en genot van de woning had. Echter, nu de man op structurele basis een dagdeel per week gebruikmaakte van de woning om zijn administratie te doen, acht het hof het redelijk en billijk dat de man voor 1/14 (zijnde een halve dag per week) bijdraagt in deze kosten.

Van bijzondere feiten of omstandigheden die zouden moeten nopen tot een ander oordeel over de eigenaarslasten en/of gebruikerslasten, is niet gebleken. De vrouw stelt weliswaar dat partijen een in onderling overleg afwijkende regeling zijn overeengekomen maar zij heeft deze blote stelling verder niet onderbouwd, zodat het hof daaraan voorbijgaat.

*Meer-inbreng (art. 9 lid 1 samenlevingsovereenkomst)*

De erven hebben voorts gevorderd de vrouw te veroordelen om aan hen voor de meer-inbreng van de man op grond van artikel 9 lid 1 van de samenlevingsovereenkomst een bedrag te betalen (vermeerderd met de wettelijke rente). Zij stellen dat bij de eigendomsverwerving van de woning de man een bedrag uit eigen middelen heeft ingebracht van € 23.813. De erven hebben daarom een vordering op de vrouw van  $50\% \times € 23.813,21 = € 11.906,65$ , te vermeerderen met de wettelijke rente daarover.

De vrouw betwist dat de man bij aanschaf van de woning uit eigen middelen een bedrag van € 23.813,21 heeft ingelegd. Uit de afrekening van de notaris blijkt dat door de man € 18.600 is voldaan ter financiering van de woning. De overige kosten die zijn voldaan, vallen onder de

kosten van de gemeenschappelijke huishouding.

Het hof overweegt dat tussen de vrouw en de erven niet in geschil is dat de man van de totale koopsom inclusief de bijbehorende kosten, een bedrag van € 23.813,21 uit eigen middelen heeft gefinancierd. Dit brengt met zich mee dat de vrouw de erven ter zake een bedrag van  $50\% \times € 23.813,21$  ofwel € 11.906,65 dient te voldoen en in zoverre zal de vordering van de erven worden toegewezen. Voor zover de erven hebben gevorderd dit bedrag te vermeerderen met de wettelijke rente daarover, wijst het hof dit af. Daartoe is van belang dat uit artikel 9 van de samenlevingsovereenkomst blijkt dat deze vordering geen rente zal dragen, tenzij schriftelijk anders is overeengekomen. Nu gesteld noch gebleken is dat partijen schriftelijk anders zijn overeengekomen, dient de vordering in zoverre afgewezen te worden.

### **Conclusie**

Het hof vernietigt het vonnis van de rechtbank (behoudens voor wat betreft de proceskosten) en veroordeelt de vrouw om aan de erven een bedrag te voldoen ter zake verrekening van de eigenaarslasten en gebruikerslasten (vermeerderd met de wettelijke rente). Het hof veroordeelt de vrouw tevens om ter zake de meer-inbreng op grond van artikel 9 lid 1 van de samenlevingsovereenkomst aan de erven een bedrag te betalen.

---

**Instantie:** Gerechtshof 's-Hertogenbosch

**Datum uitspraak:** 05-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:GHSHE:2022:1077

**Zaaknummer:** 200.286.231\_02

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

### ***Moeder wordt gelast om met dochter terug te verhuizen van Zeeland naar Groningen.***

#### **Feiten en omstandigheden**

Partijen zijn met elkaar getrouwd geweest en hebben samen één minderjarige dochter waarover zij gezamenlijk het gezag uitoefenen. De moeder woont met de dochter van partijen in Zeeland, de vader woont in de provincie Groningen. De rechtbank heeft onder andere bepaald dat de minderjarige haar hoofdverblijfplaats bij de moeder heeft. Ook heeft de rechtbank de moeder bevolen om met de minderjarige binnen drie maanden te verhuizen naar een woning binnen een straal van 50 kilometer van de woonplaats van de vader. Daarnaast is een zorgregeling vastgesteld tussen de vader en dochter.

#### **Grieven**

De moeder is het niet eens met de beslissing van de rechtbank en komt daarvan in hoger beroep. De vader voert verweer.

#### **Beoordeling en motivering**

Het hof overweegt dat op grond van artikel 1:253a lid 1 BW geschillen omtrent de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag aan de rechter kunnen worden voorgelegd. Bij een dergelijke beslissing dient het hof – conform vaste rechtspraak – alle omstandigheden in acht te nemen en alle belangen af te wegen. Hoewel het belang van de minderjarige een overweging van de eerste orde dient te zijn bij deze belangenafweging, kunnen andere belangen zwaarder wegen dan het belang van de minderjarige. Het gaat daarbij onder meer om: het recht en belang van de verhuizende ouder en de vrijheid om zijn of haar leven opnieuw in te richten, de (on)mogelijkheid om op een andere wijze aan dat belang tegemoet te komen, de mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid, de door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten en/of te compenseren, de leeftijd van de minderjarige, de te overbruggen afstanden en de mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg.

Het hof is van oordeel dat aan de moeder geen vervangende toestemming moet worden verleend om met de minderjarige te verhuizen naar Zeeland. Het hof acht het in het belang van de minderjarige wenselijk dat zij met de moeder terugverhuist naar de omgeving van de vader. De moeder heeft de noodzaak om naar Zeeland te verhuizen niet nader onderbouwd. Dat de gedachte aan Groningen een zodanige weerstand bij haar oproept en zij daarom geen enkele poging heeft gedaan om een woning of werk te zoeken in de buurt van de woonplaats van de vader, acht het hof onvoldoende. Ook in hoger beroep heeft de moeder haar beschuldigingen aan het adres van de vader omtrent huiselijk geweld niet nader onderbouwd dan wel concreet gemaakt. Ten aanzien van de mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid zijn in hoger beroep door de moeder geen nadere stukken ingebracht. Dit maakt dat naar het oordeel van het hof de rechtbank terecht heeft geoordeeld dat niet is vast te stellen in welke mate de verhuizing van de moeder is doordacht of voorbereid. Ook in hoger beroep is van de door de moeder geboden alternatieven en maatregelen om de verhuizing voor de minderjarige en de vader te verzachten en/of te compenseren niet gebleken. Niet is gebleken dat de moeder, op een poging om een afspraak te maken in Utrecht na, heeft geprobeerd tot een werkbare zorgregeling te komen. Door de moeder is ook niet nader onderbouwd waarom het contact tussen de vader en de minderjarige zou moeten worden beperkt of begeleid. Door de verhuizing van de moeder is het recht van zowel de minderjarige als de vader op onverminderd contact ten onrechte belemmerd. De minderjarige heeft er belang bij om contact te hebben met de vader. Daarnaast betekent de verhuizing dat meer afstemming tussen de ouders nodig is, onder meer over de uitvoering van een zorgregeling. Gezien de moeizame communicatie tussen de ouders acht het hof dit niet in het belang van de minderjarige.

Het hof is van oordeel dat de leeftijd van de minderjarige er niet aan in de weg staat om terug te verhuizen naar haar oorspronkelijke vertrouwde omgeving. Zij is nog jong en niet zodanig geworteld in Zeeland dat een verhuizing terug naar Groningen niet in haar belang is. Temeer omdat zij dan weer op regelmatig basis contact kan hebben met de vader, waarmee zij (mede in verband met de fysieke afstand tussen Groningen en Zeeland) in de afgelopen twee jaar nauwelijks contact heeft gehad. Dat de moeder, met de wetenschap dat zij geen toestemming had om te verhuizen, haar leven heeft opgebouwd in Zeeland komt voor haar rekening en risico.

### **Conclusie**

Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank voor wat betreft de terugverhuizing van de moeder met de minderjarige en de voorlopige zorgregeling tussen de vader en de minderjarige.

**Instantie:** Gerechtshof 's-Hertogenbosch

**Datum uitspraak:** 29-03-2022

**ECLI:** ECLI:NL:GHSHE:2022:1209

**Zaaknummer:** 200.302.116\_01

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

***In kort geding is bepaald dat het vonnis dezelfde kracht zal hebben als de handtekening van de man in de leveringsakte. Sanctie uit artikel 3:301 lid 2 BW niet van toepassing op rechtsmiddel in bodemzaak.***

### **Feiten en omstandigheden**

Partijen zijn getrouwd geweest in gemeenschap van goederen. Deze zaak gaat over de verdeling van de gemeenschappelijke woning van partijen. Tussen partijen heeft zowel in eerste aanleg als in hoger beroep een bodemprocedure en een kort geding gespeeld. In de bodemprocedure heeft de rechtbank de woning aan de vrouw toebedeeld. De voorzieningenrechter heeft vervolgens in kort geding bepaald dat de man zijn medewerking moet verlenen aan de levering van de woning aan de vrouw. Daarnaast is bepaald dat wanneer de man niet zijn medewerking verleent aan het notarieel transport van de woning, het vonnis dezelfde kracht zal hebben als de handtekening van de man onder de leveringsakte. Het hof heeft de bodemzaak en het kort geding gevoegd behandeld en de beslissingen van de rechtbank in zowel het kort geding als de bodemprocedure ten aanzien van de verdeling van de woning bekrachtigd.

### **Cassatiemiddel**

De man heeft cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van het hof in de bodemzaak. De vrouw heeft een ontvankelijkheidsincident opgeworpen. Volgens de vrouw is de man niet-ontvankelijk, omdat zijn beroep niet voldoet aan het voorschrift van artikel 3:301 lid 2 BW. Zij voert aan dat met de bepaling in het vonnis in het kort geding en de bekrachtiging daarvan door het hof, ook het vonnis van de rechtbank in de bodemzaak en de bekrachtiging daarvan door het hof zijn te beschouwen als uitspraken waarop dit voorschrift van toepassing is.

### **Conclusie advocaat-generaal (ECLI:NL:PHR:2022:244)**

De advocaat-generaal is van mening dat de man in zijn cassatieberoep kan worden ontvangen. De advocaat-generaal veronderstelt dat het vonnis van de voorzieningenrechter een uitspraak is als bedoeld in artikel 3:301 lid 2 BW, omdat het vonnis in de plaats treedt van een deel van een leveringsakte. Dit betekent niet dat ook inschrijving van het cassatieberoep van de man in

het rechtsmiddelenregister vereist was. Dat beroep richt zich immers uitsluitend tegen de gedeeltelijke bekrachtiging door het hof van het bodemvonnis van de rechtbank. Het geval waarvoor artikel 3:301 lid 2 BW inschrijving in het rechtsmiddelenregister voorschrijft, doet zich hier niet voor. Volgens de advocaat-generaal is een extensieve interpretatie van artikel 3:301 lid 2 BW en daarmee uitbreiding van het toepassingsbereik van dit artikel niet op zijn plaats (zie ook HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:538 en HR 23 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:647).

### **Beoordeling en motivering van de Hoge Raad**

De Hoge Raad overweegt dat op grond van artikel 3:301 lid 2 BW verzet, hoger beroep en cassatie tegen een uitspraak waarvan de rechter heeft bepaald dat zij in de plaats treedt van een leveringsakte of een deel daarvan, op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen acht dagen na het instellen van het rechtsmiddel moet worden ingeschreven in het rechtsmiddelenregister. Gelet op de zware sanctie van niet-ontvankelijkheid bestaat geen grond om het toepassingsbereik van deze bepaling uit te breiden tot gevallen die niet door de wettekst worden bestreken (zie ook HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:538). Het cassatieberoep van de man richt zich tegen het eindarrest van het hof in de bodemzaak. Daarop is artikel 3:301 lid 2 BW niet van toepassing, omdat daarin niet is bepaald dat de uitspraak in de plaats treedt van een leveringsakte of een deel daarvan. Gelet op de beperkte strekking van artikel 3:301 lid 2 BW, bestaat geen grond deze bepaling ook toe te passen op gevallen waarin in de bestreden uitspraak niet een bepaling is opgenomen zoals bedoeld in dat artikel, maar in een uitspraak in een daarmee samenhangend kort geding wel.

### **Conclusie**

De Hoge Raad verwijst de zaak voor schriftelijke toelichting door partijen en houdt iedere verdere beslissing aan.

---

**Instantie:** Hoge Raad

**Datum uitspraak:** 22-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:HR:2022:617

**Zaaknummer:** 21/03546

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

***In een geschil over de schoolkeuze verzoekt de GI de kinderrechter in het kader van de geschillenregeling een beslissing te nemen waardoor het kind zo snel mogelijk ingeschreven wordt op een andere school in de wijk. Met een verwijzing naar het arrest van de Hoge Raad van 25 juni 2021 gebruikt de kinderrechter artikel 1:265e BW als rechtsingang. Daarmee wordt het verzoek beoordeeld als een verzoek gedeeltelijke gezagsoverheveling zonder uithuisplaatsing. De geschillenregeling van artikel 1:262b BW biedt niet de passende grondslag en rechtsingang.***

### **Feiten en omstandigheden**

Beide ouders oefenen het ouderlijk gezag over het kind uit. In 2016 zijn de ouders na het verbreken van hun relatie een co-ouderschapsregeling overeengekomen die verschillende keren is gewijzigd. In 2021 heeft de rechtbank een definitieve zorgregeling vastgesteld, waarin staat dat het kind één weekend in de veertien dagen van donderdag tot maandag op school bij de vader verblijft. De hoofdverblijfplaats is bij de moeder. De vader heeft in hoger beroep verzocht om een 50/50-regeling vast te leggen. De beschikking van de rechtbank is evenwel door het hof bekrachtigd. Het kind gaat naar school in een wijk waar de ouders destijds gezamenlijk hebben gewoond, relatief dicht bij het station. Vader en moeder zijn beiden verhuisd. Ze wonen in dezelfde woonplaats, maar de moeder is naar een andere wijk verhuisd die verder van het station gelegen is. Op 26 augustus 2021 is het kind onder toezicht gesteld tot 26 augustus 2022. In het kader van de geschillenregeling (art. 1:262b BW) heeft de gecertificeerd instelling (GI) een geschil voorgelegd tot de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Het geschil betreft de wijziging van de basisschool. Met dit verzoek wil de GI de ouders in het belang van het kind zoveel mogelijk buiten een juridische strijd houden. Volgens de GI weegt het belang dat het kind naar de basisschool gaat in de buurt van haar hoofdverblijfplaats op tegen de bezwaren van de vader tegen een wijziging van de school. De GI beargumenteert dit onder meer als volgt: het is voor zijn ontwikkeling belangrijk om naar een basisschool in de buurt van de woonplaats te gaan. Daar ontstaan vriendschappen,

worden buitenschoolse activiteiten gemaakt, kan het kind zelfstandig speelafspraken maken en het oefenen met zelfstandigheid verkleint de overstap naar de middelbare school. Volgens de GI kan het kind de schoolwisseling aan. De vader is het niet eens met het verzoek en uit diverse bezwaren tegen een schoolwisseling. Mocht er toch een wisseling plaatsvinden, dan stelt de vader hieraan twee voorwaarden: hij vindt het wenselijk dat het kind naar een protestants-christelijke basisschool van dezelfde scholenkoepel zal gaan en de overstap zal pas in het nieuwe schooljaar plaatsvinden. De moeder kan zich vinden in het verzoek van de GI. Haar voorkeur gaat uit naar een andere basisschool. Daar zijn uitgebreide ondersteuningsmogelijkheden. Ook gaan de twee halfbroertjes van het kind naar het kinderdagverblijf dat aan deze basisschool is gekoppeld. Bovendien heeft het kind al eens op deze basisschool gekeken en kent het al een aantal kinderen, waaronder haar buurmeisje. Omdat in de basisschool wat het kind nu naartoe gaat sprake is van pestgedrag lijkt de moeder een overstap na de meivakantie het beste voor het kind.

### **Verzoek**

De GI verzoekt de kinderrechter in het kader van de geschillenregeling een beslissing te nemen waardoor het kind zo snel mogelijk ingeschreven wordt op een school in de wijk waar het nu woont.

### **Beoordeling en motivering**

De kinderrechter beslist dat de minderjarige na de meivakantie naar een andere protestants-christelijke basisschool zal gaan in de wijk waar het nu woont, belast de GI gedeeltelijk met het gezag om de minderjarige in te schrijven en verklaart de beschikking uitvoerbaar bij voorraad.

Volgens de kinderrechter kan de GI bevoegdheden uitoefenen over de schoolkeuze en de schoolinschrijving. Door het geschil inzake de schoolkeuze naar zich toe te trekken, zou de GI de last die het kind ervaart door de ruzies, beschuldigingen en meningsverschillen tussen haar ouders verminderen. De juiste procedure over dit geschil te oordelen, is artikel 1:265e BW en niet de geschillenregeling ex artikel 1:262b BW. Artikel 1:265e BW regelt de gedeeltelijke gezagsoverheveling naar de GI. Bij een gedeeltelijke gezagsoverheveling is de rechtsbescherming groter dan bij een schriftelijke aanwijzing, aldus het arrest van de Hoge Raad van 25 juni 2021 (ECLI:NL:HR:2021:1003) over de verhouding tussen de geschillenregeling ex artikel 1:262b BW en de gedeeltelijke gezagsoverheveling ex artikel 1:265e BW in een geschil over inschrijving bij een school. De kinderrechter is van oordeel dat artikel 1:265e BW, hoewel dat artikel eigenlijk alleen bij een uithuisplaatsing geldt, in deze zaak analoog mag worden toegepast. Volgens de rechter verschilt een geschil over school in de

context van verblijf bij een ouder op grond van een uithuisplaatsing of op basis van vaststelling van het hoofdverblijf niet wezenlijk van elkaar.

De kinderrechter beoordeelt het verzoek vervolgens als een verzoek gedeeltelijke gezagsoverheveling zonder uithuisplaatsing. Wat de inhoud van het geschil betreft, oordeelt de kinderrechter dat het noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling dat de GI belast wordt met het gezag voor zover de vader dat over het kind uitoefent en voor zover dat betrekking heeft op de aanmelding van het kind op een protestants-christelijke school in de wijk waar het kind woont. Doordat op grond van de uitspraak van het gerechtshof duidelijk is dat een 50/50-verdeling van de zorg tijdens de basisschoolleeftijd van het kind niet zal plaatsvinden, zou er geen aanleiding meer zijn dat het kind naar een basisschool gaat die ver weg is van zijn woonplaats. Volgens de kinderrechter is het in het algemeen in het belang van een kind dat het naar een school in de woonbuurt gaat. Bij de afweging van alle belangen komt de kinderrechter tot de conclusie dat het kind na de meivakantie van school wisselt. Omdat de moeder haar voorkeur voor een andere niet protestants-christelijke school onvoldoende heeft toegelicht gezien in het licht van de door de vader gewenste onderwijsvorm, valt de keuze van de kinderrechter op een protestants-christelijke school. De gedeeltelijke gezagsuitoefening geldt tot het einde van het schooljaar 2021/2022.

### **Conclusie**

Het gezag van de vader voor wat betreft het geven van toestemming om de minderjarige in te schrijven op een protestants-christelijke basisschool in de wijk X wordt tot het einde van het schooljaar 2021/2022 uitgeoefend door de GI. De kinderrechter verklaart deze beschikking uitvoerbaar bij voorraad.

---

**Instantie:** Rechtbank Midden-Nederland

**Datum uitspraak:** 08-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:RBMNE:2022:1344

**Zaaknummer:** C/16/534982

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

***De moeder had problemen met het vinden van een goed hulpaanbod voor haar hoogbegaafde kinderen. De kinderen worden onder toezicht gesteld en uit huis geplaatst. Met hulp van de GI wordt de juiste hulp gevonden. De moeder werkt goed mee. Het hof wijst het verzoek tot verlenging van de uithuisplaatsing af en beperkt de duur van de ondertoezichtstelling.***

### **Feiten en omstandigheden**

De moeder oefent alleen het ouderlijk gezag uit over haar vijf hoogbegaafde minderjarige kinderen. Tussen 2017 en 2019 heeft de Raad voor de Kinderbescherming (de raad) meerdere malen onderzoek naar de kinderen verricht. Daaruit bleek telkens dat de moeder zeer betrokken is bij haar kinderen, dat ze actief zoekt naar de meest passende vorm van onderwijs en hulpverlening voor de kinderen. Dit bleek echter bijzonder lastig, enerzijds doordat het wijkteam weinig tot geen expertise had rondom de problematiek van hoogbegaafdheid, anderzijds omdat de moeder niet goed overweg kon met diverse visies van de hulpverlening. Het jongste kind is op 13 april 2021 door de kinderrechter voorlopig onder toezicht gesteld van de gecertificeerd instelling (GI) voor de duur van twee weken. Ook is een machtiging verleend tot uithuisplaatsing voor de duur van twee weken. Op 21 april 2021 is deze ondertoezichtstelling verlengd tot 13 juli 2021. Op 24 juni 2021 zijn ook de andere vier kinderen voorlopig onder toezicht gesteld en is voor hen een spoedmachtiging tot uithuisplaatsing verleend, beide tot 8 juli 2021. In een afzonderlijke beschikking werd ook een spoedmachtiging tot uithuisplaatsing tot 8 juli 2021 van het jongste kind verleend. De ondertoezichtstelling van de vijf kinderen werd verlengd, eerst tot 7 september 2021 en vervolgens – bij beschikking van 31 augustus 2021 – tot 7 juli 2022. Tevens is toen de machtiging tot uithuisplaatsing tot 7 oktober 2021 verleend die de kinderrechter op 6 oktober 2021 verlengd heeft tot 7 juli 2022. Twee kinderen wonen sinds 24 november 2021 weer bij de moeder; de andere drie kinderen doen dit sinds de kerstvakantie 2021 en wel op proef. De raad heeft op 19 januari 2022 ingestemd met het voorgenomen besluit van de GI om de machtiging tot uithuisplaatsing tussentijds te beëindigen.

## **Grieven**

De moeder verzoekt de beschikking van 31 augustus 2021, waarin de ondertoezichtstelling van haar kinderen tot 7 juli 2022 is verlengd en de beschikking van 6 oktober 2021 tot machtiging tot uithuisplaatsing tot 7 juli 2022, te vernietigen en de verzoeken van de raad alsnog af te wijzen.

## **Beeoordeling en motivering**

De rechter kan, gelet op het eerste lid van artikel 1:255 BW, een minderjarige onder toezicht stellen van een GI indien de minderjarige zodanig opgroeit, dat hij in zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd en – kort gezegd – de ouders de benodigde zorg niet (voldoende) accepteren waarbij de gerechtvaardigde verwachting bestaat dat ze de verantwoordelijkheid voor de in artikel 1:247 lid 2 BW bedoelde verzorging en opvoeding binnen een aanvaardbare termijn wel kunnen dragen. Het hof oordeelt dat de rechtbank de vijf kinderen op juiste gronden tot 7 juli 2022 onder toezicht heeft gesteld. Daartoe overweegt het hof dat ondanks alle goede bedoelingen en inzet van moeder en hulpverlening de continuïteit in de hulp miste en dit dreigde de ontwikkeling van de kinderen nadelig te beïnvloeden. De ondertoezichtstelling met de daarbij ingezette ‘doorbraakmethode’ heeft ertoe bijdragen dat de langdurige hulp waar de moeder naar op zoek was, gerealiseerd kon worden. Nu de hulpverlening van de kinderen goed geregeld is, doen zich niet langer gronden voor die een ondertoezichtstelling kunnen rechtvaardigen. Deze wordt dan ook per 1 april 2022 beëindigd. Wat betreft de machtiging tot uithuisplaatsing geldt het volgende. Gelet op het eerste lid van artikel 1:265b BW kan de kinderrechter de GI die belast is met de uitvoering van de ondertoezichtstelling op haar verzoek machtigen om de minderjarige uit huis te plaatsen indien dit noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige of tot onderzoek van diens geestelijke of lichamelijke gesteldheid. Volgens het hof is niet voldoende duidelijk geworden waarom de uithuisplaatsing na de eerste twee maanden nog langer noodzakelijk was. De omstandigheid dat het eind juni 2021 echt niet goed ging met de moeder is daarvoor onvoldoende. De overweging in de bestreden beschikking dat de rust en stabiliteit voor de kinderen eerst voldoende consistent moeten zijn, is te algemeen om een langere uithuisplaatsing te rechtvaardigen.

## **Conclusie**

Het hof vernietigt de beschikking van de kinderrechter en spreekt de ondertoezichtstelling van de kinderen uit tot 1 april 2022 en wijst het verzoek van de raad ten aanzien van de machtiging tot uithuisplaatsing van 7 september 2021 tot 7 oktober 2021 alsnog af.

**Instantie:** Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

**Datum uitspraak:** 07-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:GHARL:2022:2721

**Zaaknummer:** 200.303.749/01

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

***De rechtbank verlaat de eerder gebruikte oplossing voor verzoeken om een non-binaire seksregistratie, namelijk de latere vermelding in de geboorteakte dat ‘het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld’. De rechtbank wijst het verzoek om aanduiding met ‘X’ toe.***

### **Feiten en omstandigheden**

Betrokkene verzoekt primair om aan de geboorteakte een latere vermelding toe te voegen van wijziging van het geslacht in die zin dat het geslacht ‘X’ zal zijn. Het subsidiaire verzoek betreft een latere vermelding van het geslacht ‘waarvan het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld’. Betrokkene beoogt met deze verzoeken geen mannelijke of vrouwelijke geslachtsaanduiding op officiële documenten te hebben.

In een persoonlijke brief aan de rechtbank zet de betrokkene uiteen waarom de verbetering van diens geboorteakte naar ‘X’ zo belangrijk is voor hen. Daarbij verwijst betrokkene naar de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 21 juli 2021 (ECLI:NL:RBAMS:2021:3732), waarin een wijziging in de geslachtsaanduiding ‘X’ is toegekend. De rechtbank Amsterdam overwoog dat voor een verzoek om een non-binaire geslachtsaanduiding, aangesloten moet worden bij de regeling van artikel 1:28a tot en met 1:28c BW, die bedoeld is voor personen die de overtuiging hebben tot het andere geslacht te behoren. Genoemde rechtbank oordeelde dat artikel 1:28a tot en met 1:28c BW ongerechtvaardigd onderscheid maken ten aanzien van personen die de overtuiging hebben buiten de binaire mannelijke of vrouwelijke geslachtsaanduiding te vallen.

### **Beoordeling en motivering**

De rechtbank overweegt allereerst dat er wetgeving in voorbereiding is over registratie van ‘X’. Het Tweede Kamerlid Van Ginneken heeft op 30 november 2021 een amendement ingediend op het wetsvoorstel tot wijziging van Boek 1 van het BW in verband met het veranderen van de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte. De regering heeft advies gevraagd over het amendement. De rechtbank meent dat van betrokkene niet kan worden verwacht dat die wacht op het wetgevingsproces. De rechtbank behandelt het

verzoek daarom inhoudelijk.

De rechtbank overweegt dat in diverse uitspraken van rechtbanken in het land, ook van deze rechtbank, ervoor gekozen is om in geval van verzoeken om een geslachtsneutrale registratie bij artikel 1:19d BW aan te sluiten en (in een latere vermelding) in de geboorteakte op te nemen dat 'het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld'. Inmiddels kan deze rechtbank zich, in navolging van de rechtbanken Amsterdam (ECLI:NL:RBAMS:2021:3732) en Noord-Holland (ECLI:NL:RBNHO:2022:2040), niet langer verenigen met deze oplossing. Van een situatie zoals beschreven in artikel 1:19d BW waarbij het geslacht van een kind om medische redenen onduidelijk is, is in de situatie van verzoeker geen sprake. De rechtbank vindt dat het verzoek tot wijziging in een non-binaire geslachtsaanduiding op dezelfde wijze dient te worden benaderd, zoals is omschreven in artikel 1:28a tot en met 1:28c BW. Het amendement sluit ook aan bij de registratie van 'X', zoals overwogen door de rechtbank Amsterdam. De rechtbank neemt dit over. Daarbij speelt mee dat betrokkene met diens brief en de verklaring van de deskundige voldoende heeft onderbouwd zich te identificeren als non-binair persoon.

Ook zou ontzegging van een geslachtsregistratie overeenkomstig de innerlijke overtuiging in strijd zijn met artikel 8 EVRM (family life). In 2003 heeft het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM 12 juni 2003, ECLI:EC:ECHR:2003:0612JUD003596897 (*Van Kück/Duitsland*)) reeds bevestigd, dat het recht op genderidentiteit en persoonlijke ontwikkeling een fundamenteel element van artikel 8 EVRM vormt en genderidentiteit een van de meest intieme aspecten van het privéleven en een van de meest wezenlijke elementen van zelfbeschikking vormt.

## Conclusie

De rechtbank gelast de ambtenaar van de burgerlijke stand om aan de geboorteakte van verzoeker een latere vermelding toe te voegen van wijziging van het geslacht in die zin dat het geslacht zal zijn: X.

---

**Instantie:** Rechtbank Gelderland

**Datum uitspraak:** 08-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:RBGEL:2022:1824

**Zaaknummer:** C/05/398103 / FA RK 21-4402

**Wetsartikelen:**

## RECHTSPRAAK

### ***In hoger beroep wordt – anders dan in eerste aanleg – het bewind en het mentorschap opgeheven omdat daar geen noodzaak meer voor is.***

#### **Feiten en omstandigheden**

Verzoeker is 31 jaar. Hij heeft een aangeboren lichamelijke afwijking (Moebius-syndroom), maar kan hier goed mee omgaan. Toen verzoeker meerderjarig werd, heeft de kantonrechter op verzoek van de vader het bewind en mentorschap over (de goederen van) verzoeker ingesteld en de vader tot bewindvoerder en mentor benoemd. Sindsdien heeft verzoeker, naar eigen zeggen en volgens zijn zus, een ontwikkeling doorgemaakt richting zelfstandigheid. Sinds 2018 woont verzoeker zelfstandig; hij doet zonder hulp zijn huishouden en boodschappen en reist zelfstandig. Verzoeker heeft ook geen medische verzorging, verpleging of behandeling nodig. Hij heeft zijn rijbewijs gehaald en een middelbare beroepsopleiding succesvol afgerond. Momenteel loopt er een re-integratietraject naar de reguliere arbeidsmarkt.

Hoewel verzoeker de afgelopen jaren vaak heeft aangegeven zelfstandiger zijn financiële belangen te willen behartigen, kreeg hij van de vader geen inzicht of enige inspraak in de financiële administratie. Op 20 mei 2021 werd een verzoek om opheffing van bewind en mentorschap door de kantonrechter afgewezen. Op 28 oktober 2021 heeft de kantonrechter de vader met ingang van die dag wegens gewichtige redenen ontslagen als bewindvoerder en als mentor over (de goederen van) verzoeker.

De direct benoemde nieuwe bewindvoerder en mentor geeft in februari 2022 per brief aan akkoord te gaan met de opheffing van het bewind en het mentorschap. De huidige bewindvoerder heeft verzoeker met succes een grote mate van zelfstandigheid gegeven. Verzoeker kan zelf een kloppend budgetplan opstellen. Hij betaalt zijn eigen rekeningen, gaat verantwoord om met zijn leefgeld en maakt geen schulden. Na uitleg van de bewindvoerder heeft verzoeker nu ook zelfstandig de aanvraag voor bijzondere bijstand ingediend.

#### **Beoordeling en motivering**

Het hof acht het voldoende aannemelijk dat er inmiddels geen sprake meer is van het geval

dat de meerderjarige niet in staat is zijn vermogensrechtelijke belangen behoorlijk waar te nemen, als gevolg van zijn lichamelijke of geestelijke toestand (zie art. 1:431 lid 1 onder a BW). Daardoor bestaat de noodzaak voor het bewind niet langer meer. Het hof verwijst hiervoor onder meer naar de hierboven vermelde omstandigheden, waaronder de visie van de (huidige) bewindvoerder.

Het hof overweegt verder dat in hoger beroep voldoende aannemelijk is geworden dat de noodzaak voor een mentorschap niet (meer) bestaat. Verzoeker kan goed omgaan met zijn ziekte, heeft geen zorg nodig en heeft evenmin psychische of mentale klachten. Het hof heeft er vertrouwen in dat verzoeker zo nodig zelf hulp kan inschakelen. Gezien deze situatie en de ontwikkeling naar zelfstandigheid is het hof van oordeel dat niet (meer) kan worden gesproken van een toestand dat de meerderjarige niet in staat is of bemoeilijkt wordt zijn belangen van niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen (zie art. 1:450 lid 1 BW ). De grond voor het mentorschap is daarmee komen te vervallen.

### **Conclusie**

Het hof vernietigt de beschikking van de rechtbank waarvan beroep is ingesteld, heft het bewind en mentorschap op en verklaart deze uitvoerbaar bij voorraad.

---

**Instantie:** Gerechtshof 's-Hertogenbosch

**Datum uitspraak:** 14-04-2022

**ECLI:** ECLI:NL:GHSHE:2022:1200

**Zaaknummer:** 200.298.412\_01

**Wetsartikelen:**